

De Apisticus-Dag en sojameel

Hayo Velthuis

Op 5 februari jl. vond voor de 14de keer de Apisticus-Tag in het slot van Münster plaats. Het enthousiaste team van de afdeling Bijenteelt van de Landwirtschaftskammer Nordrhein-Westfalen was er, onder leiding van dr. Werner Mühlen, opnieuw in geslaagd de eigen records te breken. Er waren nu meer dan 750 imkers, en dat aantal paste niet meer in de combinatie van de grote aula van de Wilhelms-Universiteit en het zaaltje waar men de voordrachten via een televisieverbinding kon volgen. Dus is het logische gevolg: volgend jaar zal de bijeenkomst elders plaats vinden.

118

Allereerst doordat er een goed programma wordt geboden maar ook doordat er allerlei firma's en imkergroepen zijn die gebruik maken van de mogelijkheid dingen ter verkoop aan te bieden of propaganda te maken voor de eigen opvattingen over het houden van bijen. Naast de verschillende fabrikanten van imkergereedschap, variërend van raampjes, kasten en kunstraat tot leveranciers van wassmelters, honingslingers of apparatuur om een teveel aan vocht aan

honing te onttrekken, waren er ook boekhandelaren (nieuw en antiquarisch), een leverancier van kunstzinnige kaarsen en een detaillist in refractometers en dergelijke instrumenten. In de grote entree van het slot, waarin de aula zich bevindt, was een aantal van deze stands ingericht, maar de belangstelling van de verschillende aanbieders was zo groot dat er op het voorplein nog een grote tent was opgezet en er daarnaast firma's waren die vanuit hun grote auto hun handel aanboden. In totaal veertig stands. Voor de imker als het ware één grote vakantiebeurs.

Daarnaast is zo'n jaarlijkse bijeenkomst natuurlijk ook een pracht gelegenheid voor ontmoetingen van imkers. Er is een kleine groep Nederlanders (ook ieder jaar groeiend in aantal) die elkaar daar met veel genoegen weer tegen het lijf loopt.

Bijen, gezond en vitaal

Maar de kern is natuurlijk: de serie van drie voordrachten. Dit jaar was het thema 'Bijen, gezond en vitaal'.

De eerste spreker, dr. Stefan Berg van het bekende bijeninstituut Kirchhain, behandelde de vraag of wij

Wolbij zwevend in de lucht (mannetje) Foto: Arjen Neve.

wel vitale bijen kweken. Vroeger, toen bijenvolken aan hun lot werden overgelaten, was er een natuurlijk proces van selectie op weerstand tegen ziekten en op adequate reacties op milieufactoren als weer- en drachtomstandigheden. Nu behandelt de imker zijn volken tegen ziekten en voert het volk zo nodig bij. Dat maakt, dat de natuurlijke selectie niet meer werkzaam is. Het resultaat van het imkeren is dan geheel afhankelijk van het handelen van de imkers, dus van hun vakkennis. Hij illustreerde zijn betoog met een aantal fraaie voorbeelden die betrekking hadden op de gevolgen van de komst van de varroamijt en hoe er wordt geprobeerd de bijen resistent te maken tegen deze parasitaire mijt.

Sojameel stuifmeelvervanger?

De tweede voordracht werd verzorgd door dr. Werner von der Ohe, de leider van het ook al zo bekende bijeninstituut te Celle. Hij sprak over de stuifmeelbehoefte van het bijenvolk en hoe dat stuifmeel wordt gebruikt.

Stuifmeel levert de bijen de benodigde eiwitten, aminozuren, vitaminen, mineralen en sporenelementen. Gebrek aan stuifmeel heeft een hele serie gevolgen. Minder pollen leidt tot minder voedersap, met zowel gevolgen voor de opgroeiende larven als voor de koningin. Eiwitgebrek leidt ook tot aantasting van het immuunsysteem, waardoor bijvoorbeeld overgevoeligheid ontstaat voor insecticiden, die onder andere condities onschadelijk zijn voor bijen. Heel bijzonder vond ik zijn behandeling van stuifmeelvervangingsmiddelen op basis van soja. Uit microscopisch onderzoek bleek, dat sojameel veel resten van plantencellen bevat, die een belasting voor de bijendarm vormen. Dat kan er de oorzaak van zijn dat bijenvolken ernstig aan nosema gaan leiden. Stuifmeelvervangers worden daarom in Duitsland nadrukkelijk afgeraden. Dr. Von der Ohe maakte de opmerking, dat niettemin 'in een van onze buurlanden deze stuifmeelvervanger weer wordt gepropageerd'. Daar wilde ik natuurlijk meer van weten, en enkele dagen later beantwoordde dr. Von der Ohe mijn vraag als volgt: 'Voor het bijenvolk is een aanhoudende pollendracht noodzakelijk. Daarom moet er in de nabijheid van een bijenstand gedurende het hele bijenseizoen voldoende pollendracht zijn. Er zijn geen vervangingsmiddelen, die de plaats van stuifmeel in de voeding van de bijen ook maar bij benadering kunnen innemen. Ons nu bijna twintig jaren durende onderzoek heeft bovendien getoond dat bijvoorbeeld na het voeren met sojameel de bijen een groter aantal nosemasporen bevatten.'

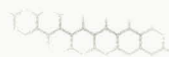
Bijenweide

De derde spreker was dr. Ingolf Steffan-Dewenter, werkzaam aan de Universiteit te Göttingen. Zijn onderzoek betreft de ecologie van landschappen, in het bijzonder het verband tussen de rijkdom aan plantensoorten en de daarmee samenhangende rijkdom aan voedsel voor zowel de vele wilde soorten bijen als voor de honingbijen. Er blijkt een duidelijk verband tussen die twee; armoe aan planten betekent armoe aan wilde bijensoorten. Natuurlijk is armoe aan botanische verscheidenheid ook van belang voor imkers, maar zij kunnen met hun volken wegtrekken naar betere drachtgebieden. Meestal zijn dat akkers, boomgaarden en dergelijke, maar ook velden die via de braakregeling een of meer jaren aan de productie worden onttrokken. Vooral meerjarige braak blijkt gunstig uit te werken op de terugkeer van zeldzaam geworden soorten wilde bijen. Hoe groter het gebied, hoe groter de variëteit aan bijensoorten kan worden. Maar een verstoring, zoals het opnieuw in productie brengen van zulke akkers, betekent natuurlijk een sterke achteruitgang van de nieuw gevestigde bijen, zij kunnen niet reizen naar een nieuw drachtgebied op grote afstand.

Ik hoef niet uit te leggen dat de aanwezige Nederlanders danig jaloers zijn op hun Duitse burens. Wat een mogelijkheden worden er geboden aan (én benut door) de imkers van vlak over de grens!

Wie belangstelling heeft voor deze bijeenkomsten, moet eens inlichtingen vragen over de 15de Apisticusdag, die op 4 en 5 februari 2006 zal worden gehouden. Stuur een mailtje naar imkerei@lwk.nrw.de of een briefje naar Landwirtschaftskammer Nordrhein-Westfalen, Abt. Bienenkunde, Postfach 5980, 48135 Münster.

advertentie

Vakhandel voor de imker

De Immenhof

Kijk op www.immenhof.nl
voor prijscourant, aanbiedingen, markten enz.

Geopend: Zaterdag van 8.00 - 12.00 en na telefonische afspraak.
Harremaatweg 36, 3781 NJ Voorthuizen, 0342-47 28 37/06-53 18 2006
E-mail: info@immenhof.nl / www.immenhof.nl